

Sygn. akt VII U 504/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 września 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan- Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 19 września 2019 r. w Warszawie

sprawy T. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

o rentę socjalną

na skutek odwołania T. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 29 stycznia 2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 28 lutym 2019 r. **T. D.** złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. z dnia 29 stycznia 2019 r.

znak: (...) na podstawie której odmówiono mu prawa do renty socjalnej. Odwołujący wniósł o zmianę skarżonej decyzji oraz ustalenie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał,

że przedmiotowa decyzja, wydana w oparciu o orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS,

nie odpowiada faktycznemu stanowi jego niepełnosprawności i jest dla niego krzywdząca. Wyjaśnił przy tym, że jego niepełnosprawność polega na całkowitym i trwałym porażeniu lewej kończyny górnej od urodzenia. Nie jest w stanie wykonywać samodzielnie niektórych czynności niezbędnych w codziennym życiu, jest zmuszony do korzystania z pomocy osoby drugiej, co jest dla niego uciążliwe, krępujące i dokuczliwe. Wskazał przy tym,

że z wykształcenia jest mechanikiem samochodowym, a przy tego rodzaju pracy trzeba mieć sprawność obu rąk, w związku z czym nie może wykonywać pracy związanej z jego zawodem (odwołanie k. 3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 marca 2019 r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.**

wniósł o jego oddalenie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie organ rentowy powołał się na treść art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, wskazując, że ubezpieczony złożył w dniu 3 grudnia 2018 r. wniosek o ww. świadczenie. W toku postępowania został skierowany na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która uznała, że nie jest całkowicie niezdolny do pracy. W oparciu

o powyższe organ rentowy wydał skarżoną decyzję i odmówił odwołującemu prawa do roszczonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie k. 6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 grudnia 2018 r. T. D. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. wniosek o rentę socjalną (wniosek z załącznikami

k. 1-4 a.r.). Odwołujący został skierowany na badania do lekarza orzecznika ZUS,

który orzeczeniem z dnia 8 stycznia 2019 r. stwierdził, że nie jest on całkowicie niezdolny

do pracy. Na skutek sprzeciwu od powyższego orzeczenia odwołujący został skierowany

na badanie do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 24 stycznia 2019 r. podtrzymała stanowisko lekarza orzecznika stwierdzając, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Lekarz orzecznik ZUS i Komisja Lekarska ZUS rozpoznali

u odwołującego okołoporodowe porażenie splotu barkowego lewego, obecnie z naruszeniem sprawności układu nerwowo-mięśniowo-szkieletowego z naruszeniem całego organizmu,

co powoduje w znacznym stopniu utratę zdolności do pracy zgodnie z poziomem kwalifikacji. Wskazano, że naruszenie sprawności ma charakter przewlekły i trwały, jednakże powoduje jedynie częściową niezdolność do pracy (orzeczenia lekarza orzecznika ZUS k. 5 a.s.

i Komisji Lekarskiej ZUS k. 6 a.r.). W oparciu o powyższe ZUS (...)Oddział w W. wydał w dniu 29 stycznia 2019 r. decyzję znak: (...) na podstawie której odmówił T. D. prawa do renty socjalnej (decyzja ZUS z 29.01.2019 r.

k. 7 a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił, że T. D. posiada wykształcenie techniczne jako mechanik pojazdów samochodowych. W latach 2003-2007 uczęszczał do Zespołu Szkół Technikum im. (...) w T.. Obecnie jest zatrudniony

w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na podstawie umowy o pracę na czas określony do 31 grudnia 2020 r., gdzie pracuje na stanowisku pracownik ochrony, w pełnym wymiarze czasu pracy i za wynagrodzeniem w kwocie 2.100 zł brutto miesięcznie (umowa

o pracę z 30.11.2018 r. k. 3 a.r., zaświadczenie z 03.12.2018 r. k. 4 a.r.).

U odwołującego występuje uraz okołoporodowy splotu barkowego lewego z utrwaloną dysfunkcją lewej kończyny górnej. Badanie (...) z 1988 roku wykazało znaczne uszkodzenie wszystkich pni i korzeni splotu ramiennego lewego oraz duży ubytek włókien zaopatrujących mięśnie ramienia i dłoni. Próby rehabilitacji nie przyniosły żadnych efektów. W konsekwencji u odwołującego w zakresie lewej ręki od obręczy barkowej występuje znaczne ograniczenie ruchomości, a także mrowienie przy zmianach temperatury. W badaniach neurologicznych biegła sądowa nie stwierdziła istotnych patologii w z zakresie centralnego układu nerwowego. Stwierdziła przy tym znacznego stopnia ograniczenie ruchomości w zakresie barku lewego, lewego ramienia i lewej ręki. Chwytność lewej ręki i siła uścisku była wyraźnie osłabiona,

a funkcje manualne ręki znacznie ograniczone. Oceniając stan zdrowia odwołującego biegła sądowa stwierdziła, że odwołujący nie jest całkowicie niezdolny do pracy. Istniejąca znaczna dysfunkcja organizmu sprowadza trwałą częściową niezdolność do pracy, a zdaniem biegłej stan neurologiczny odwołującego daje jednak możliwość wykonywania przez niego pracy zarobkowej (opinia neurologiczna k. 26-27 a.s., dokumentacja medyczna w aktach rentowych).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy, obejmujący dowody z dokumentów załączonych do akt rentowych i akt sprawy oraz opinię biegłej sądowej z zakresu neurologii dr B. A.. Treść dowodów nie nasuwała zastrzeżeń co do ich wiarygodności, same zaś dowody nie były kwestionowane przez strony postępowania. W szczególności Sąd podzielił wnioski opinii neurologicznej, które były dostateczne stanowcze i jednoznaczne.

W tych okolicznościach Sąd uznał materiał dowodowy za wystarczający do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było niezasadne.

Niniejsza sprawa została rozpoznana na posiedzeniu niejawnym zgodnie z art. 148¹ § 1 k.p.c. Zgodnie treścią tego przepisu Sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych

i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Analizując treść złożonych przez strony i zgromadzonych w aktach rentowych dokumentów, Sąd uznał, że okoliczności faktyczne nie były w sprawie sporne. Nie zachodziła również przeszkoda określona w art. 148¹ § 3 k.p.c., gdyż ani odwołujący, ani organ rentowy, nie wnosili o przeprowadzenie rozprawy. W tych okolicznościach Sąd na podstawie

art. 148¹ § 1 k.p.c. zważył, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył kwestii niezdolności do pracy T. D..

Na podstawie skarżonej decyzji z dnia 29 stycznia 2019 r. organ rentowy rozpoznał wniosek odwołującego o rentę socjalną i odmówił przyznania mu prawa do tego świadczenia z uwagi na stwierdzony przez lekarzy orzeczników brak całkowitej niezdolności do pracy.

Z kolei odwołujący domagał się przyznania mu prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Co więcej, w piśmie procesowym z dnia 6 kwietnia 2019 r. odwołujący wprost wskazał, że domaga się renty z tytułu niezdolności do pracy, a nie renty socjalnej w związku z całkowitą niezdolnością do pracy. Niemniej jednak Sąd rozpatrując odwołanie jest związany treścią zaskarżonej decyzji. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza bowiem decyzja organu rentownego od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ k.p.c., art. 477¹⁴ k.p.c.), a sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu. Skoro zatem decyzja ZUS z 29 stycznia 2019 r. dotyczyła odmowy prawa do renty socjalnej, to Sąd był zobligowany do rozpoznania odwołania jedynie co do prawidłowości tej decyzji w zakresie tego właśnie świadczenia. Brak natomiast możliwości do zmiany przez sąd ubezpieczeń społecznych zaskarżonej decyzji dotyczącej konkretnego świadczenia i przyznania odwołującemu innego, wybranego przez niego świadczenia.

Warunki przyznania osobie prawa do renty socjalnej zostały precyzyjnie określone w stosownych regulacjach z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1455). Zgodnie z art. 4 ww. ustawy renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- 1) przed ukończeniem 18. roku życia;
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej - przed ukończeniem 25. roku życia;
- 3) w trakcie kształcenia w szkole doktorskiej, studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osobie, która spełnia warunki określone powyżej, przysługuje renta socjalna stała - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała albo renta socjalna okresowa - jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest okresowa. Renta socjalna okresowa przysługuje przez okres wskazany w decyzji jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Ponadto w myśl art. 5 ust. 1 i 2 ustawy o rencie socjalnej ustalenia całkowitej niezdolności do pracy dokonuje lekarz orzecznik Zakładu, zwany dalej „lekarzem orzecznikiem”, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ustalając całkowitą niezdolność do pracy, lekarz orzecznik, za zgodą osoby ubiegającej się o rentę socjalną lub jej przedstawiciela ustawowego, zgłoszoną nie później niż w trakcie badania tej osoby, ustala niezdolność tej osoby do samodzielnej egzystencji, na zasadach i w trybie określonym ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w celu uzyskania świadczenia, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji.

Przepis art. 15 ust. 1 u.r.s. zawiera odesłanie ustawowe do stosownych przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. 2018 r. poz. 1270 – dalej również jako „ustawa emerytalna”),

z zaznaczeniem, że przepisy te stosuje się odpowiednio. Odesłanie to obejmuje między innymi art. 12 ustawy emerytalnej zawierający definicję niezdolności do pracy. Zgodnie

z treścią tego przepisu niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy; natomiast osobą częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Zaznaczyć należy, że niezdolność do pracy jest kategorią ubezpieczenia społecznego łączącą się z całkowitą lub częściową utratą zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu bez rokowania jej odzyskania po przekwalifikowaniu

(art. 12 ustawy emerytalnej). Przy ocenie stopnia i trwałości tej niezdolności oraz rokowania, co do jej odzyskania uwzględnia się zarówno stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji,

jak i możliwość wykonywania pracy dotychczasowej lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne ubezpieczonego (art. 13 ust. 1 ustawy emerytalnej) (wyrok Sądu Najwyższego z 28 stycznia 2004 roku, II UK 222/03). Przesłanka niezdolności do jakiejkolwiek pracy odnosi się

do każdego zatrudnienia w innych warunkach niż specjalnie stworzone na stanowiskach pracy odpowiednio przystosowanych do stopnia i charakteru naruszenia sprawności organizmu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 2000 r., II UKN 134/00 i z dnia 7 września 1979 r., II URN 111/79). Ze względu na specjalistyczny charakter wiedzy wymaganej przy ocenie rodzaju schorzeń i stopnia ich zaawansowania decydujących o zdolności danej osoby do pracy, sąd zobligowany jest oprzeć się na opinii biegłych i nie może dokonywać ustaleń we wskazanym powyżej zakresie wbrew wnioskowi wynikającemu z prawidłowo sporządzonych i uzasadnionych opinii biegłych sądowych (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego

w G. z dnia 22 marca 2017 r. III AUa 476/16).

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy w toku postępowania przeprowadził dowody

z dokumentów oraz opinii biegłej sądowej z zakresu neurologii dr B. A.,

która w oparciu o dokumentację medyczną odwołującej oraz badania przedmiotowe i wywiad analizowała jej stan zdrowia z uwzględnieniem powyższych okoliczności. Skutkiem

tak przeprowadzonego postępowania było ustalenie, że T. D. nie jest całkowicie niezdolny do pracy, a tym samym nie spełnia kluczowego warunku koniecznego

do przyznania mu prawa do renty socjalnej. Jak wynika z opinii biegłej sądowej, odwołujący od urodzenia cierpi na niedowład lewej kończyny górnej, spowodowany okołoporodowym urazem lewego splotu nerwowego. Skutkiem urazu jest znaczna dysfunkcja lewej ręki odwołującego w zakresie od lewego barku aż do dłoni. Z badań przeprowadzonych przez biegłą wynika, że lewą ręką odwołującego cechuje zanik mięśni, ograniczenie ruchomości, wyraźne osłabienie chwytności i uścisku, a w efekcie znaczne obniżenie funkcji manualnych kończyny. W konsekwencji zdaniem Sądu okoliczności stanu zdrowia odwołującego niewątpliwie pozwalają uznać go za osobę częściowo niezdolną do pracy – i w tym też zakresie opinia biegłej sądowej była zbieżna z treścią orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS – nie były jednak wystarczające do stwierdzenia niezdolności do pracy w stopniu całkowitym. Biegła sądowa wskazała przy tym, że odwołujący mimo znacznej, utrwalonej i wrodzonej dysfunkcji organizmu ma zachowaną możliwość wykonywania pracy zarobkowej innej niż wyuczona (mechanik samochodowy). Takie stanowisko biegłej znajduje zresztą potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym. Z ustaleń Sądu wynika bowiem, że odwołujący aktualnie pozostaje w zatrudnieniu na podstawie umowy o pracę w charakterze pracownika ochrony, a tym samym wykonuje działalność zarobkową.

To z kolei daje podstawy do przyjęcia, że odwołujący zaadaptował się do schorzenia istniejącego u niego od urodzenia w stopniu pozwalającym na podjęcie działalności zarobkowej na wolnym rynku pracy.

Opinia neurologiczna nie budziła przy tym wątpliwości zarówno co do treści, sposobu jej sporządzenia, jak i wniosków co do oceny stanu zdrowia odwołującego w kontekście możliwości podjęcia pracy. Odwołujący nie zajął stanowiska wobec sporządzonej przez biegłą opinii i nie była ona również kwestionowana przez organ rentowy. W takim wypadku sąd nie może poczynić ustaleń sprzecznych z opinią biegłego, jeśli jest ona prawidłowa i jeżeli odmienne ustalenia nie mają oparcia w pozostałym materiale dowodowym (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 14 września 2017 r., III AUa 258/17).

W tych okolicznościach Sąd Okręgowy uznał odwołanie T. D. za niezasadne. Ustalenia poczynione w toku postępowania nie dawały podstaw do stwierdzenia, że ze względu na stan zdrowia odwołujący jest osobą całkowicie niezdolna do pracy, a tylko taki stopień niezdolności, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o rencie socjalnej, kwalifikuje do uzyskania prawa do tego świadczenia. Tym samym skarżoną decyzję z dnia 29 stycznia 2019 r. należało uznać za prawidłową, wobec czego Sąd Okręgowy, stwierdzając brak podstaw do jej zmiany, oddalił odwołanie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Na marginesie Sąd Okręgowy wskazuje, że odmowa przyznania odwołującemu prawa do renty socjalnej nie wyklucza możliwości ubiegania się przez niego o innego rodzaju świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, których uzyskanie jest uwarunkowane istnieniem niezdolności do pracy, zaś ewentualna decyzja organu rentowego w tym zakresie, jeśli odwołujący uzna ją za niekorzystną dla siebie, będzie podlegać weryfikacji przez sąd ubezpieczeń społecznych w przypadku zaskarżenia jej w drodze odwołania.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć(...)

K.S.